

ze mzdy jen částku 586 Kč 72 h, kdežto ve příčině přebytku říkal dělníkům, že dotyčné příspěvky zaplatí za ně ze svého. Soud však uvádí v důvodech, že to nečiní rozdílu, ježto obžalovaný jest dle zákona povinen na dělníka připadající částku příspěvku jemu srážeti a nečiní-li tak, nýbrž ujedná-li s dělníkem, že bude platiti celé pojistné sám ze svého, pak samočinně zvyšuje se mzda dělníka o tuto na dělníka připadající částku pojistného a zůstává tedy i tato částka opět dle zákona svěřeným statkem. Než tyto vývody nelze uznati správnými. Prohlášení zaměstnavatelské, že i na zaměstnance připadající část příspěvku do nemocenské pokladny bude platiti ze svého, jest — i když motivem bylo, aby dělníky v pracovním poměru udržel — aktem liberality, jemuž zcela libovolně soud podkládá význam, že jím zaměstnavatel zvyšuje mzdu dělníka, by s ní současně hned stejnou částku jako příspěvek dělníka na nemocenskou pokladnu srážel. Zaměstnavatel zřekl se prohlášením svým toliko vůči dělníku svého práva, by mu jeho podíl na nemocenském příspěvku ze mzdy srážel, vzav i tuto částku, která dle zákona zatěžuje dělníka, na sebe. Jestliže tedy zákon výslovně prohlašuje jen příspěvky, jež zaměstnavatel srazil zaměstnancům ze mzdy, za statek zaměstnavateli svěřený, nelze vztahovati předpis ten i na částky, v příčině jichž zaměstnavatel prohlásil, že je dobrovolně vezme na sebe a že je dělníkům ze mzdy nebude srážeti, jak by k tomu po zákonu byl oprávněn. Částky ty nebyly proto zaměstnavateli nijak svěřeny, on jest ovšem, i pokud se jich týče, dlužníkem vůči nemocenské pokladně, jich nezaplacení činí ho však jen civilně odpovědným; o zadržení nebo přivlastnění si jich jako věci svěřené, jímž podmíněna jest trestní zodpovědnost pro zpronevěru, nemůže býti řeči.

Čís. 1988.

Vádou se stráží (§ 284 tr. zák.) jest i odmluva, stala-li se po výzvě k rozchodu (námitka proti ní).

Skutková podstata §u 284 tr. zák. nevyžaduje zlého úmyslu ve smyslu §u 1 tr. zák.

Přečinu shluknutí může se dopustiti jen ten, kdo se k davu fysicky připojí a stane se jeho součástí, nikoliv osoby ojedinělé, od shluknutí nějakým způsobem oddělené (na př. osoba pracující v zahradě, kdežto shluknutí bylo na veřejné cestě).

Úmysl, překážeti vrchnostenské osobě ve výkonu služby ve smyslu §u 314 tr. zák. může tu býti i tehdy, byla-li slova, jimiž se do výkonu míseno, pronesena tónem prosebným.

Shromažďovací zákon ze dne 15. listopadu 1867, čís. 135 ř. zák.

Pokud je pořadatelem průvodu osoba, jdoucí v jeho čele.

(Rozh. ze dne 18. května 1925, Zm II 87/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného Josefa V-a a státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu v Olomouci ze dne 4. listopadu 1925, pokud

jím byl obžalovaný Josef V. uznán vinným přečinem shluknutí podle §u 284 tr. zák., a pokud jím byla obžalovaná Růžena R-á dle §u 259 čís. 3 tr. ř. sprostěna z obžaloby pro přečin podle §u 283 tr. zák., vyhověl však zmateční stížnosti státního zastupitelství v tom směru, že zrušil napadený rozsudek, pokud jím byla obžalovaná Růžena R-á sprostěna z obžaloby pro přestupek podle §u 314 tr. zák., a pokud jím byl obžalovaný Josef V. sprostěn z obžaloby pro přestupky podle §§u 2, 3 a 19 zákona ze dne 15. listopadu 1867, čís. 135 ř. zák. a vrátil věc nalézacímu soudu, by ji znova projednal a rozhodl.

D ů v o d y:

Z obžalovaných napadá rozsudek pouze obžalovaný Josef V. a to jen, pokud jím byl uznán vinným přečinem shluknutí podle §u 284 tr. zák. Jeho zmateční stížnost namítá dovolávajíc se jediného důvodu zmatečnosti čís. 9 a) §u 281 tr. ř., že svými slovy, že jde po veřejné cestě, nedal se obžalovaný s četníky do hádky a vady, nýbrž konstatoval pouze skutečnost, poněvadž v rozhodné době šel skutečně po veřejné cestě. Námitka je právně bezpodstatná. Dle rozsudkového zjištění pronesl obžalovaný uvedená slova po té, když byl vrchní četnický strážmistr Bedřich B. zástup stávkujícího dělnictva, vracející se do D., a vedený obžalovaným, vyzval, by se rozešel, kteréžto výzvy však obžalovaný nejen neuposlechl, nýbrž prohlásil, že jde po veřejné cestě. Za tohoto stavu věci spatřuje rozsudek ve slovech obžalovaného právem ne-li hádku, tedy aspoň vadu ve smyslu §u 284 tr. zák., přikládaje slovům obžalovaného zřejmě a to právem stejný smysl, jemuž druhý obžalovaný Ladislav M. propůjčil i zevního výrazu tím, že dle rozsudkového zjištění zároveň prohlásil, že četnictvo není oprávněno zaháněti je s veřejné cesty. Obžalovaný pronesl svými slovy námitku proti bezprostředně předšedší vyzvě strážě k rozchodu a učinil jimi projev, který, přiče se vůli strážě, došedší výrazu onou výzvou, odpovídá jakožto odmluva i pojmu vady dle §u 284 tr. zák. Pokud zmateční stížnost vytýká, že skutková podstata §u 284 tr. zák. není u obžalovaného naplněna ani v subjektivním ohledu, ježto prý vyžaduje jednání zlomyslné, jest poukázati stěžovatele na znění §u 238 tr. zák., jenž praví, že čin, proti záповědi vykonaný, neb opomenutí, jež se stalo proti příkazu, jest přečinem nebo přestupkem, pokud se v zákoně tomto za to prohlašuje, i když při něm nebylo zlého úmyslu. Nevyžaduje tedy skutková povaha §u 284 tr. zák. zlého úmyslu po rozumu §u 1 tr. zák. Bylo tudíž zmateční stížnost Josefa V-a jako neodůvodněnou zavrhnouti.

Zmateční stížnost státního zastupitelství směřuje především proti rozsudkovému výroku, jímž obžalovaná Růžena R-á byla sprostěna z obžaloby pro přečin shluknutí podle §u 283 tr. zák. Na odůvodněnou tohoto výroku uvádí se v rozhodovacích důvodech pouze, že obžalovaná pracovala tehdy v zahrádce a že se průvodu vůbec nesúčastnila. Tento výrok napadá stížnost především z důvodu čís. 5 §u 281 tr. ř., spatřujíc neúplnost jeho v tom, že nalézací soud pominul mlčením a neoceníl, pokud se týče v jiné spojitosti hodnotil určité za hlavního přeličení na jevo vyšlé okolnosti, rozhodné dle názoru stížnosti pro posouzení viny,

totiž, že obžalovaná Růžena R-á pracovala sice v zahrádce, však v bezprostřední blízkosti shluknuvšího se davu, oddělená pouze drátěným plotem, že volala na četníky, by nestříleli, a na dav, by nenechali V-a sebrat a šli za ním všichni, že nepřihlížel ke svědeckým výpovědím strážmistra J-a a k obsahu trestního oznámení, kde zmíněný svědek výslovně potvrzuje, že obžalovaná, počínajíc si takovým způsobem, dala na jevo, že se stotožňuje s davem, se shluknuvším, kterážto okolnost spadá spíše pod důvod čis. 9 písm. a), a konečně že nezjistil, zda obžalovaná skutečně strážmistrem J-em byla vyzvána k rozchodu a této výzvy neuposlechla. Z důvodu čis. 9 písm. a) Šu 281 tr. ř. napadá státní zastupitelství jako právně mylný názor nalézacího soudu, že obžalovaná nemohla býti podmětem přečinu podle Šu 283 tr. zák., jelikož prý se shluknutí nesúčastnila, nýbrž pracovala v zahrádce, a další názor soudu, že při přečinu tom musí běžeti o nějaký průvod.

Zrušovací soud nemůže se stotožniti s právním názorem státního zastupitelství a má za to, že se přečinu shluknutí podle Šu 283 tr. zák. může dopustiti jen ten, kdo se k davu fysicky připojí a stane se jeho součástí. Povinnost k rozchodu, naznačená v Šu 283 tr. zák., může se vztahovati jen na ty, kdož jsou příslušníky davu, a nikoliv na osoby ojedinelé, od shluknutí nějakým způsobem oddělené. V tomto případě zjistil nalézací soud, že obžalovaná pracovala v zahrádce, kdežto shluknutí bylo na veřejné cestě. Vystihl proto správně pojem shluknutí, výslovně, že obžalovaná se davu nesúčastnila. Její přináležitost ke shluknutí byla totiž porušena, neboť obžalovaná byla od demonstrujícího davu netoliko místně, ale i účelově oddělena. Š 283 tr. zák. sleduje účel, rozptýlení nahromadění se lidu, by veřejný pokoj a řád byl obnoven. Rozptýlení možno pak jen kompaktní masu, tvořící shluknutí, nikoliv jedinečnou osobu, která, jak nalézací soud o obžalované R-é zjistil, stála stranou shluknutí. Usuzovati na přináležitost obžalované k davu z toho, že dala svými výroky na jevo, že se se shluknutím stotožňuje, vedlo by příliš daleko a nemůže nahraditi nedostatku objektivních předpokladů, kterých vyžaduje pojem přečinu shluknutí (viz slova »při shluknutí« a »rozejít se«). Důsledkem toho právního názoru netrpí rozsudek nalézacího soudu v napadeném výroku neúplností dle čis. 5 Šu 281 tr. ř., neboť ty okolnosti, které státní zastupitelství chce míti zjištěny, najmě soudem nezjištěná okolnost, že zahrádka byla oddělena od davu drátěným plotem, svědčí pro obžalovanou, že se totiž shluknutí nesúčastnila, že u ní již v objektivním směru není skutkové podstaty přečinu podle Šu 283 tr. zák. Byly proto okolnosti ty se stanoviska nalézacího soudu se zřetelem na vyslovený právní názor nerozhodnými, čímž odpadla pro soud potřeba je zjišťovati. Zmateční stížnost státního zastupitelství bylo proto v tomto směru jako neodůvodněnou zamítnouti.

Pokud se týče výroku téže obžalované: »nestřílejte, jsou tam chudáci«, neshledal v něm nalézací soud skutkové podstaty přestupku podle Šu 314 tr. zák., pro který bylo na ni v tom směru žalováno, dle rozhodovacích důvodů rozsudkových proto, že šlo jen o prosebný projev, pronesený obžalovanou z obavy tak, že dle názoru nalézacího soudu nemůže býti řeči o vměšování se do služby četníků ve smyslu Šu 314 tr. zák. Zma-

teční stížnost je v právu. pokud s hlediska důvodů zmatečnosti čís. 9 a) Šu 281 tr. ř. namítá jednak, že rozsudek pohnutku (obavu) mylně zaměňuje s důvodem, vylučujícím zavinění, jednak že úmysl, překážeti vrchnostenské osobě ve výkonu služby, není, pokud se týče nemusí u pachatele vyloučen býti ani tím, že slova, jimiž se do onoho výkonu mísí, pronáší tonem prosebným. Zmateční stížnost i v této spojitosti zdůrazňuje onen rozsudkem jištěný výkřik obžalované: »Nenechte ho (V-a) sebrat, jděte za ním všichni!« usuzujíc případně, že jen v souvislosti s tímto výkřikem bylo by lze posouditi správně úmysl obžalované při pronášení závadného výroku, a spatřuje v tom, že rozsudek nedbá onoho výkřiku obžalované při řešení otázky jejího zavinění ve směru přestupku podle Šu 314 tr. zák., právem jeho neúplnost, činící jej zmatečným i dle čís. 5 Šu 281 tr. ř. Konečně i důraz, který přikládá rozsudek skutečnosti, jím zjištěné, že úmyslem četnictva, pokud se týče výkonem jeho služby v rozhodném okamžiku nebylo, by do lidu bylo hned střeleno, dlužno označiti jako nemístný, neboť pak dlužno tím spíše říci, že se obžalovaná do všeobecného tehdejšího výkonu služby četníků mísila zbytečně a bezdůvodně, při čemž však úmysl, překážeti i výkonu této služby, vždy ještě přichází v úvahu.

Obžalovaný Josef V. byl z obžaloby pro přestupek podle §§ 2, 3, 19 shromažďovacího zákona sprostěn dle rozhodovacích důvodů proto, že prý při hlavním přelíčení nebylo prokázáno, že svolal veřejnou schůzi, konanou dne 15. dubna 1924 v D. a úřadu neohlášenou. Zmateční stížnost jest odůvodněna, pokud, dovolávajíc se důvodu zmatečnosti čís. 5 Šu 281 tr. ř., vytýká, že nalézací soud nepřihlédl k trestnímu oznámení a ke svědeckému údaji Bedřicha B-a, dle nichž schůzi svolal jako tajemník obžalovaný V. do hostince, kam se sešlo asi 200 dělníků. Jde tu o neúplnost rozsudku, týkající se skutečnosti zcela nepochybně rozhodné. Výtku neúplnosti, činěná zmateční stížností s hlediska čís. 5 Šu 281 tr. ř. rozsudkovému výroku, jímž byl též obžalovaný sprostěn z obžaloby pro přestupek podle §§ 3, 19 shrom. zák., jako by totiž rozsudek nezjišťoval, zda šel obžalovaný v čele průvodu, je bezdůvodna, neboť rozsudek připouští, že obžalovaný v čele průvodu šel. Rozsudek dospívá však k závěru, že, šel-li obžalovaný v čele průvodu, nelze z toho vyvozovati, že byl pořadatelem, poněvadž soud uvěřil dle rozhodovacích důvodů jeho tvrzení, že jako tajemník dělnictva chtěl si udržeti na ně vliv. Zmateční stížnost namítá, opírající se o důvod zmatečnosti čís. 9 a) Šu 281 tr. ř., právem, že nalézací soud, zaměniv i tu pohnutku pro posouzení věci (viny obžalovaného) nerozhodnou s důvodem, vylučujícím trestnost, posoudil otázku zavinění obžalovaného způsobem právně mylným. Jaké povahy byl onen vliv, který vykonával obžalovaný v průvodu na dělnictvo a který si tudíž dle onoho svého tvrzení logicky na ně i udržeti chtěl, objasňují skutečnosti, zjištěné v tom směru samotným rozsudkem. Dle nich obžalovaný již v hostinci četnickému strážmistru Cyrilu T-ovi, když ho tento žádal, aby působil na dělnictvo konejšivě, odpověděl: »že dnes za pořádek neručí, že je mu to všechno jedno a že dnes to může dopadnouti špatně«, a když pak ho na to strážmistr upozornil, že by četnictvo musilo zakročiti zbraní, odpověděl mu obžalovaný, »že je mu to všechno stejné, že boj je boj«. Dle dalších zjištění

soudu volal obžalovaný V. z průvodu stávkujícího dělnictva na jednoho z pracujících dělníků, Jana Š-u, nestydí-li se a není-li to hanba, byl četníky jako vůdce stávkujícího dělnictva zvlášť upozorněn na následky, kdyby jejich vyzvání k rozchodu nebylo uposlechnuto a bylo pak stávkující dělnictvo, které v něm jako v tajemníku vidělo svou oporu, jeho jednáním posíleno a poštíváno. Nelze vyloučiti, že by byl nalézací soud, kdyby se nebyl dopustil naznačeného právního omylu a kdyby byl měl zřetel ke skutečnostem posléz uvedeným, přiznal okolnosti, že obžalovaný šel v čele průvodu, význam skutečnosti, nasvědčující tomu, že obžalovaný byl pořadatelem průvodu, a nebyl by dospěl k závěru, že nebylo prokázáno, že průvod ten uspořádal obžalovaný.

Čís. 1989.

Podmíněné odsouzení (zákon ze dne 17. října 1919, čís. 562 sb. z. a n.).

Vyjma případy Šu 288 čís. 3 a Šu 350 čís. 1 tr. ř., kdy Nejvyšší soud rozhodne ve věci samé, nastávají následky s odsouzením spojené od tehdejška, t. j. od doby vynesení rozsudku první stolice. Není proto ku vyloučení podmíněného odsouzení dle Šu 2 čís. 1 zákona potřebí p r á - o p l a t n é h o předchozího odsouzení.

»Trestem« v Šu 3 čís. 1 zákona není míněna dotyčná zákonná trestní sazba, nýbrž trest v konkrétním případě obžalovanému skutečně uložený.

Pokud k vyloučení polehčující okolnosti dle Šu 46 písm. b) tr. zák. stačí i předchozí nepravoplatné odsouzení.

(Rozh. ze dne 19. května 1925, Zm II 94/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu v Uh. Hradišti ze dne 10. ledna 1925, pokud jím byl obžalovanému Rudolfu F-ovi povolen podmíněný odklad výkonu trestu, a pokud u obžalovaných Rudolfa F-a a Cyrila P-a bylo vysloveno podmíněné odsouzení se zkušební dobou pěti let, zrušil výrok, jímž byl Rudolfu F-ovi povolen podmíněný odklad výkonu trestu a odsouzení tohoto obžalovaného prohlásil za nepodmíněné. Na toto rozhodnutí poukázal zmateční stížnost pokud napadla výrok, stanovící zkušební lhůtu pětiletou u tohoto obžalovaného. Rovněž zrušil výrok, stanovící u obžalovaného Cyrila P-a zkušební dobu pětiletou; ve příčině ustanovení případné nové lhůty, zkušební poukázal na vyřízení odvolání. Zároveň vyhověl Nejvyšší soud jako soud zrušovací v zasedání neveřejném odvolání státního zastupitelství z výroku o trestu a trest obžalovaným zvýšil; rovněž vyhověl odvolání státního zastupitelství k výroku, jímž byl povolen obžalovanému Cyrilu P-ovi podmíněný odklad výkonu trestu a odsouzení to prohlásil nepodmíněným. Odvolání státního zastupitelství z téhož výroku ohledně obžalovaného Rudolfa F-a odkázal na rozhodnutí zmateční stížnosti. V otázkách, o něž tu jde, uvedl v